

28.09.2021

Asia/8

§ 510

Veturitallinpihan asemakaavamuutosten suunnitteluperiaatteet

HEL 2019-008660 T 10 03 03

Hankenumero 0870_12

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Pöydällepanoehdotus:

Amanda Pasanen: Pyydän asian pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Asian aikana kuultavana oli arkkitehti Sakari Pulkkinen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Sakari Pulkkinen, arkkitehti, puhelin: 310 37276
sakari.pulkkinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Veturitallinpihan suunnitteluperiaatteet 28.9.2021
- 4 Keski-Pasilan osayleiskaava nro 11356
- 5 Vuorovaikutusraportti 28.9.2021
- 6 Veturitallinpihan suunnittelutyöpaja sekä yhteenveto verkkokeskustelusta
- 7 Osa päätöshistoriaa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää

- hyväksyä liitteen (nro 3) mukaiset 28.9.2021 päivätyt Veturitallinpihan suunnitteluperiaatteet jatkosuunnittelun ja tulevien asemakaa-

vojen pohjaksi. Päätöksenalaiset suunnitteluperiaatteet ovat liitteessä esitetyt numeroidut yleiset tavoitteet 1–11, suunnitteluperiaatteet osa-alueittain A–I ja yhteyksien suunnitteluperiaatteet 1–8.

- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet esitettyihin mielipiteisiin ja kannanottoihin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa Kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla: Päätöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

Esittelijän perustelut

Suunnitteluperiaatteiden keskeinen sisältö

Suunnitteluperiaatteet koskevat Veturitallinpihan aluetta, joka sijaitsee Keski-Pasilassa keskustakortteleiden edustalla pääradan, Veturitien, Nordenskiöldinkadun ja Pasilansillan rajaamalla alueella.

Suunnitteluperiaatteissa määritellään alueen tulevan käytön yleiset tavoitteet. Niiden pohjalta laaditaan myöhemmin asemakaavoja ja asemakaavan muutoksia, julkisten ulkotilojen suunnitelmia ja liikennesuunnitelmia. Alue tulee rakentumaan ja toteutumaan pitkällä aikavälillä vaiheittain, joten suunnitteluperiaatteissa hahmotetaan alueen tulevaa identiteettiä ja ominaispiirteitä niin yleispätevällä tasolla, että periaatteet ovat käyttökelpoisia myös pitkällä tulevaisuudessa.

Veturitallinpiha on keskellä voimakkaasti rakentuvaa Keski-Pasilaa. Lähiympäristön asukas- ja työpaikkamäärä kasvaa voimakkaasti, joten Veturitallinpihan merkitys tulevana vapaa-alueena ympäröivien alueiden suhteen voimistuu. Suunnitteluperiaatteiden tarkoituksena on kirjata ylös riittävällä tarkkuudella määritteitä siitä, mitä alueella tulevina vuosina ja vuosikymmeninä tapahtuu ja mitä tavoitellaan. Suunnitteluperiaatteiden mukaan Veturitallinpiha ei ole tehokkaan rakentamisen paikka. Sen sijaan tavoitteena on toiminnallisesti monipuolinen alue, jonka keskeisenä sisältönä on Pasilan asukkaita sekä muita kaupunkilaisia palveleva kaupunginosapuisto, vapaa-alue ja kulttuuritoimintoja rautatiehistoriaa unohtamatta. Suunnitteluperiaatteet muodostuvat yleisistä tavoitteista ja osa-alueiden kuvailusta sekä yhteyksien määrittämisestä.

Päätökset suunnitteluperiaatteiden pohjana

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumisesta. Suunnitteluperiaatteet ovat Helsingin yleiskaavan 2016 mukaiset.

Suunnitteluperiaatteet poikkeavat Keski-Pasilan osayleiskaavasta 2006 (liite 4) siltä osin, että osayleiskaavassa suuri osa alueesta on merkitty rautatieliikenteen alueeksi (LR). Suunnitteluperiaatteissa tehdään avaus siihen suuntaan, että ratapiha- ja huoltotoiminnot pidetään välttämättömien toimien kannalta riittävinä, mutta vähitellen nykyinen aluevaraus ja tekniset ratkaisut päivitetään vastaamaan keskustamaiseksi muuttuvaa Keski-Pasilaa. Samalla tulee aktiivisesti hakea innovatiivisia ratkaisuja ja muita paikkoja huollon tilatarpeiden ratkaisemiseksi siten, että Veturitallinpihan monipuolista ja mahdollisimman avointa kansalaiskäyttöä voidaan parhaiten edistää.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Alueen keskellä sijaitseva aidattu ratapiha on aluetta hallitseva toiminto, joka jakaa suunnittelualueen kahteen osaan. Alueella on historiallisesti arvokkaita rakennuksia. Pasilan rautatieaseman eteläpuolella pääradan varressa sijaitsevat muodoltaan kaarevat Pasilan veturitallit. Punatiilestä rakennetut veturien pilttuut kiertyvät rakennuksen keskellä olevan kääntölavan ympärille. Kahta talliyksikköä yhdistää kolmikerroksinen konttorirakennus. Pasilan veturitallit ovat Suomen suurin ja arkkitehtonisesti arvokkain veturitallikokonaisuus.

Suunnittelualue on pääosin asemakaavoittamatonta. Voimassa olevia asemakaavoja on lähinnä Veturitien ja Nordenskiöldinkadun katualueilla. Helsingin yleiskaavassa (2016) alue on merkitty kantakaupunki C2 -alueeksi. Suunnittelua ohjaa lainvoimainen Keski-Pasilan osayleiskaava (2006). Nordenskiöldinkadun ja Veturitien kulmaan nykyisen huoltamorakennuksen paikalla on C-merkintä (keskustatoimintojen alue). Osayleiskaavassa on myös merkitty työpaikka-alue (TP/s) ja asuntoalue (A/s) niiden ympäristö säilyttäen sekä rautatieliikenteen alue (LR).

Alue on pääosin valtion omistuksessa, lounaisosan huoltoasemarakennus sijaitsee kaupungin omistamalla maalla ja katualueet ovat kaupungin omistuksessa.

Suunnittelun lähtötietoaineistona ja ideapankkina on käytetty alueesta laadittua diplomityötä, johon viitataan suunnitteluperiaatteiden (liite 3) alueen kuvaus -kohdassa.

Vuorovaikutus suunnitteluperiaatteiden valmisteluaikana

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa (liite 5) esitetään yhteenveto suunnitteluperiaatteiden valmisteluaikana saaduista viranomaisten kannanotoista ja osallisten mielipiteistä sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin. Vuorovaikutusraportissa on kuvattu myös kaksivaiheisen Kerrokantasi-kyselyn tuloksia. Liitteessä 6 ”Veturitallinpihan

suunnittelutyöpaja sekä yhteenveto” on kerrottu tarkemmin suunnittelutyöpajan ja kahteen otteeseen järjestettyjen verkkokyselyjen tuloksista.

Suunnitteluperiaatteita laadittaessa on pidetty tiivistä yhteyttä maanomistajaan (Senaatti-kiinteistöt).

Viranomaisyhteistyö

Suunnitteluperiaatteiden valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi vahvimmin Väyläviraston kanssa, joka on alueen suurin toimija ja hallitsee aidattua ratapiha-aluetta.

Kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan sekä valmisteluaineistoon saatiin seuraavilta asiantuntijaviranomaisilta:

- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Väylävirasto
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala / kaupunginmuseo

Kannanotot suunnitteluperiaatteisiin saatiin seuraavilta asiantuntijaviranomaiselta:

- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala / kaupunginmuseo

HSY:n kannanotto osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, valmisteluaineistosta ja suunnitteluperiaatteista kohdistui olemassa olevien vesihuoltolinjojen ja viemäritunnelin huomioimiseen.

Väylävirastolla ei ollut huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan eikä siinä oleviin lähtökohtiin ja lähtötietoihin. Suunnitteluperiaatteista Väylävirasto ei antanut lausuntoa.

HSL:n mukaan alueen kehittäminen tapahtuma-alueeksi sekä kaupunginosapuistiksi on kannatettavaa. Jatkokehittämisessä tulee kiinnittää huomiota yhteyksistä joukkoliikenteen asemille ja pysäkeille

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa koskevassa lausunnossaan kaupunginmuseo korostaa, että Pasilan veturitallien ympäristö on maamme ensimmäisen teollistamisvaiheen aikakauden erikoislaatuinen ja voimakasilmäinen ympäristökokonaisuus ja pitää hyvänä, ettei kaavalla ole vielä yksiselitteistä tavoitetta.

Suunnitteluperiaatteita koskevassa lausunnossaan kaupunginmuseo toteaa, että yleiset tavoitteet ovat kulttuuriympäristön näkökulmasta voittopuolisesti kannatettavia, mutta samalla eri tavoitteiden sovittami-

nen on haasteellista. Lisäksi toivottiin tarkempia määrittelyjä raiteiden ja varikkoelementtien käytöstä ja säilyttämisestä sekä suunnitteluperiaatteissa käytettyjen termien avaamista tarkemmin.

Kannanotoissa esitetyt asiat otetaan huomioon jatkossa tarkemman suunnittelun vaiheissa. Suunnitteluperiaatteisiin niillä ei ole vaikutusta.

Mielipiteet ja Kerrokantasi-kysely

Kirjallisia mielipiteitä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saapui kirjaamoon neljä kappaletta.

Alueen suunnittelussa huomiota haluttiin kiinnittää vetovoimaisuuteen ja yritystoiminnan mahdollisuuksiin. Vapaamuotoinen vapaa-ajan alue sekä kulttuuritoiminnot sopivat alueelle hyvin, samoin vaikkapa valokuvagalleria. Alueen tulevasta vuokratasosta esitettiin huolestuneisuutta. Alueelle esitettiin olemassa olevan luontotyypistön suojelua suunnitelman muodossa. Läpikulkuyhteyksien parantamista ja historiallisesti arvokkaan miljöön avaamista yleisölle esitettiin, kuten myös keskustatointoja tukevaa uudisrakentamista.

Esitetyt mielipiteet huomioitiin suunnitteluperiaatteiden laadinnassa ja niitä hyödynnetään jatkossakin tarpeellisilta osin yleispätevällä tavalla.

Nähtävillä olleista suunnitteluperiaatteista ei jätetty yhtään kirjallista mielipidettä kirjaamoon, joten laajan ja monipuolisen kuvan kaupunkilaisten mielipiteistä antoivat Kerrokantasi-kyselyt. Ensimmäinen kysely järjestettiin osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, jonka yhteydessä järjestettiin myös verkkopohjainen ideointityöpaja ja toisen kerran mielipiteitä kysyttiin suunnitteluperiaatteiden nähtävilläolon aikana. Kyselyyn vastaukset olivat samansuuntaisia molemmissa kyselyissä.

Yhteenvetona molemmista verkkokyselyistä ja ideointityöpajasta voi todeta, että vastaukset toivat pääosin tukea suunnitteluperiaatteiden linjauksille ja asetetuille tavoitteille. Mielipiteiden perusteella alueen potentiaali Pasilalle ja koko Helsingille tunnustettiin hienosti. Suurin osa alueesta on tällä hetkellä Väyläviraston hallinnassa aidattuna varikko- ja ratapiha-alueena. Kyselyyn vastanneet ja virtuaalityöpajaan osallistuneet keskittyivät työstämään aluetta sellaisena, jossa nuo toiminnot ovat selkeästi pienemmässä ja vähemmän tilaa vievässä roolissa tai kokonaan pois alueelta.

Veturitallinpihan katsottiin olevan tarpeellinen nimenomaan vapaa-alueena, jossa puistolla on suuri merkitys tehokkaaksi rakentuvassa Pasilassa. Vastakkaiset mielipiteet perustuivat pitkälti toiveeseen, että radan toisella puolella olevat Savonkadun kallioalueet jätettäisiin raken-

tamatta ja Veturitallinpihalle sen sijaan osoitettaisiin voimakasta rakentamista.

Alueen erikoisluonteen toivottiin säilyvän ja kehittyvän maanläheisenä kohtaamispaikkana. Vehreyttä ja luovan alan toimintaa. Työhuoneiden, gallerioiden ja pikkuputiikkien yhdistelmiä, ravintoloita, kahviloita, vapaata tilaa kaikenikäisille oleskella turvallisesti puistossa ja erilaisissa tapahtumissa.

Puisto miellettiin toiminnallisesti monipuolisena paikkana, jossa myös rautatiehistoria olisi voimakkaasti edustettuna. Perinteinen nurmikkoalue sellaisenaan ei saanut kannatusta vaan toivottiin muunlaista vehreyttä sekä liikuntapaikkoja ja mahdollisuuksia järjestää tapahtumia tai konsertteja. Vehreän puiston vastapainoksi myös karumpi rautatie-estetiikka nähtiin alueelle sopivana.

Todettiin, että alueella on selkeitä erityispiirteitä, kuten rautateihin liittyvä kulttuurihistoria sekä alueen nykyinen monipuolinen toiminta, joita kannattaa hyödyntää suunnittelussa. Mahdollisen lisä- ja korjausrakentamisen tulisi olla maltillista, jotta alueen arvoja ei menetetä. Alueen viereen on jo rakentumassa massiivinen kauppakeskus- ja tornialue, jolle Veturitallinpiha voisi toimia vastapainona maanläheisyydellään ja avoimuudellaan. Tulisi säästää aitoa vanhaa muistona ratapiha-ajasta. Ei vain veturitalleja vaan myös esim. rataa, puskimia, vaihteita, kalustoa ym. siinä määrin kuin vain mahdollista.

Kulkuyhteyksien suhteen nostettiin esille toiminnassa olevan ratapihan estevaikutus ja toivottiin, että jo lähitulevaisuudessa voitaisiin tilannetta helpottaa. Suunnitteluperiaatteissa esitettyä kulkuyhteyttä pääradan yli pidettiin toisaalta hyvänä, mutta myöskin hankalana korkeuserojen takia.

Suunnitteluperiaatteissa esitetty konsertti-/keikkarakennus sai kannatusta. Todettiin, että Helsingistä on poistunut esiintymispaikkoja, joten tarvetta sellaiselle on. Korostettiin, että alueen mahdollisessa ulkona tapahtuvassa konserttikäytössä tulisi huomioida meluhaitat.

Eläintarhan huoltoaseman säilyttämistä kannatettiin, toisaalta kannatettiin myös suunnitteluperiaatteissa esitettyä paikan tehokasta rakentamista.

Verkkokyselyn kommenttien katsottiin yleisellä tasolla olevan suunnitteluperiaatteita tukevia, joten suunnitteluperiaatteisiin ei ole tehty lisäyksiä eikä muutoksia nähtävilläolon jälkeen.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

28.09.2021

Asia/8

Lisätiedot

Sakari Pulkkinen, arkkitehti, puhelin: 310 37276
sakari.pulkkinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Veturitallinpihan suunnitteluperiaatteet 28.9.2021
- 4 Keski-Pasilan osayleiskaava nro 11356
- 5 Vuorovaikutusraportti 28.9.2021
- 6 Veturitallinpihan suunnittelutyöpaja sekä yhteenveto verkkokeskustelusta
- 7 Osa päätöshistoriaa

Oheismateriaali

- 1 Mieliidekirjeet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ne mielipiteensä esittäneet, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 11.6.2021

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 12.6.2020